

OCENA RYZYKA I OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO
W WARUNKACH ZMIAN ŚRODOWISKOWYCH

NEWSLETTER #3
SIERPIEŃ 2018 - GRUDZIEŃ 2018

Kłęski żywiołowe i katastrofy stanowią zagrożenie nie tylko dla zachowania dóbr dziedzictwa kulturowego z jego wartościami kulturowymi, historycznymi i artystycznymi, ale także dla bezpieczeństwa odwiedzających, społeczności lokalnych i pracowników. Ponadto powodują one niewątpliwie negatywne konsekwencje dla lokalnych

gospodarek ze względu na utratę przychodów z turystyki oraz na środki utrzymania lokalnych mieszkańców, którzy są od niej zależni. ProteCH2save przyczynia się do poprawy zdolności łagodzenia skutków zmian klimatu i zagrożeń naturalnych na dziedzictwo kulturowe sektora publicznego i prywatnego. Projekt koncentruje się przede wszystkim na opracowaniu wykonalnych i dostosowanych rozwiązań do budowania ochrony dziedzictwa kulturowego na wypadek powodzi i ulewnych deszczy.

CO SIĘ DZIAŁO W OSTATNICH MIESIĄCACH?

SEMINARIUM I WARSZTATY W BISTRA - SŁOWENIA

Przedstawiciele partnera projektu Obciny Kočevje wzięli udział w seminarium i warsztatach „Bezpieczeństwo pożarowe w budynkach dziedzictwa kulturowego”, które odbyło się 4 października 2018r. w Muzeum Techniki w Słowenii, w zamku Bistra. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Słoweńskie Stowarzyszenie Ochrony Przeciwożarowej. Przedstawiciele Ministerstwa Kultury, Słoweńskiego Stowarzyszenia Przeciwożarowego, Administracji Republiki

Słowenii ds. Ochrony Ludności i Pomocy w Kłęskach Żywiołowych, przedstawiciele muzeów, strażacy, inżynierowie bezpieczeństwa pożarowego, architekci, kuratorzy i inni eksperci wymienili cenną wiedzę i dołączył do dyskusji na temat współpracy w przyszłości. Ćwiczenia przeciwpożarowe obejmowały ratowanie obiektów dziedzictwa kulturowego znajdującego się w muzeum.

ĆWICZENIE KOLOMANI18 - MELK, AUSTRIA

Od 27 sierpnia do 1 września 2018 r. w słynnym klasztorze benedyktyńskim w Melk w Austrii odbył się coroczny letni uniwersytet ochrony dóbr kultury w Dunaju w Krems. Podczas trwających tydzień spotkań 19 uczestników z 9 różnych krajów poszerzało swoją wiedzę i dzieliło się swoim doświadczeniem, by opracować prototypy zespołów pracowniczych ratowniczych dziedzictwa kulturowego (CHRT) i zakończył się ćwiczeniem ewakuacji na żywo pod koniec tygodnia.

Po 1 dniu wypełnionym wykładami na temat pracy personelu kryzysowego uczestnicy przeprowadzili w dniu 2 swoje własne ćwiczenie „KOLOMANI18”. W tym ćwiczeniu uczestnicy zostali wezwani jako eksperci ds. ochrony dóbr kultury i musieli wspierać personel funkcjonariuszy Terytorialnego Dowództwa Wojskowego Dolnej Austrii z ich wiedzą w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego w regionie Wachau. W ćwiczeniu region Wachau, wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, był zagrożony powodzią nawet wyższą niż w 2013 r., a ochrona przeciwpowodziowa prawdopodobnie nie wytrzymałaby ogromnej ilości wody. Ludność, a także ruchome dziedzictwo kulturowe musiały zostać ewakuowane. W 3 dniu rozpoczęto opracowywanie prototypów CHRT, podobnie jak przygotowanie lokalnego muzeum do ćwiczeń ewakuacyjnych w ostatnim dniu. W piątym dniu ewakuacja wewnątrz klasztoru została podjęta przez uczestników Letniego Uniwersytetu, działającego jako personel klasztoru Melk. Przeniesiony majątek kulturalny został następnie przekazany oficerom łącznikowym ds. wojskowej ochrony dóbr kultury austriackich sił zbrojnych, którzy zostali wezwani do pomocy i przewieźli artefakty w bezpieczne miejsce. W piątkowe popołudnie odbyła się publiczna prezentacja i dyskusja na temat wyników Letniego Uniwersytetu podczas pierwszego lokalnego spotkania ProteCHT2save grupy fokusowej w Austrii.

FESTIWAL OCHRONY ZABYTEKÓW - BOLOGNA, WŁOCHY

Festiwal Ochrony Zabytków odbył się w Bolonii w dniach **7-9 września 2018r.**, pierwszy raz zaprezentowano temat ochrony dziedzictwa kulturowego. CNR-ISAC zorganizował swoją pierwszą lokalną **grupę fokusową** w sesji „Città e territori dinamici - La resilienza dal passato al futuro / Miasta i dynamiczne terytoria - Ochrona z przeszłości na przyszłość”, **7 września**

2018, 18:00. Wydarzenie to jest również uwzględnione w „European Night of Researcher 2018” finansowanym przez Projekt SOCIETY H2020-MSCA-NIGHT-2018/2019 Nr.819090 (<http://nottedeiricercatori-society.eu/>) - Promocyjne Video (język włoski): <https://www.youtube.com/watch?v=NbzDehPkbLo&feature=youtu.be>

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA - PÉCS, WĘGRY

Głównym celem tego wydarzenia (**12 września 2018 r.**) było przedstawienie działań projektu ProteCHt2save i innych europejskich inicjatyw Interreg dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego, w szczególności podkreślenie doświadczeń i dobrych praktyk na Węgrzech. Wydarzenie miało za zadanie zwiększenie świadomości władz lokalnych i zainteresowanych stron zaangażowanych w procesy ograniczania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi i zwiększenie integracji w ich podejściu i poprawie intencji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Podczas konferencji oceniono również aspekty cech geograficznych, kulturowych i ekonomicznych w tym aspekcie.

Po konferencji odbyła się wizyta na Uniwersytecie w Pécs / Departamencie Geografii Fizycznej i Środowiskowej.

1-sza LOKALNA GRUPA FOKUSOWA - FERRARA, WŁOCHY

Castello Estense w Ferrarze gościło 20 listopada 2018 r. lokalną grupę fokusową ProteCHt2Save, zorganizowaną przez biuro planowania przestrzennego i Biuro Współpracy Międzynarodowej Gminy Ferrara. Konferencja odbywała się w bardzo symbolicznym miejscu, w samym sercu centrum miasta, bogatym w obiekty kulturalne, narażonym na niszczące skutki wydarzeń

naturalnych. Dyskusje panelowe były kontynuacją lekcji zdobytych przez lata, począwszy od trzęsienia ziemi w 2012 r., a skończywszy na praktykach ochrony wodnej i dbaniu o systemy kanalizacyjne.

Prognozy na okres 2021-2050 alarmują o wystąpieniu możliwych skutków zmian klimatu w regionie. Konfrontacja danych z lat 1961-1990 z danymi z następnich trzydziestu lat pokazuje, że temperatury wzrosły o 2°C, a do poprzedniej liczby dni letnich należy dodać około 20 kolejnych dni. Ponadto spadkowi liczby deszczowych dni towarzyszą rosnąca intensywność gwałtownych opadów deszczu w bardzo krótkim czasie oraz „tropikalne noce”.

Raporty przewidują potrzebę zintegrowanego procesu ochrony tworzonego w ramach projektu ProteCHt2save, który wykorzystuje synergię specyficznych zasobów zaangażowanych obszarów przy zapobieganiu i reagowaniu na sytuacje awaryjne. „Ferrara jest historycznie mocno oddana kulturze, jej generowaniu, ochronie i waloryzacji. Podejście, gdzie nasz region zawsze dąży do ochrony dziedzictwa kulturowego, osiągnęło cel zachowania pozornie niezrównoważonych aktywów, w sposób powszechny i wspólny. Właśnie zaczęliśmy pracować nad kwestią zmiany klimatu i związanych z nim zagrożeń: świadomość społeczna, ekonomiczne i kulturowe koszty klęsk żywiołowych rzucają światło na konieczność długiej i obszernej kampanii komunikacyjnej, a tym samym skuteczne wzmacnianie praktyki zrównoważonego rozwoju i zarządzania ryzykiem”, stwierdził prof. Gianfranco Franz.

2. SPOTKANIE LOKALNEJ GRUPY FOCUS - KREMS, AUSTRIA

20 listopada 2018 r. odbyło się drugie spotkanie w ramach lokalnych grupy fokusowych na Uniwersytecie Dunaju w Krems w regionie światowego dziedzictwa UNESCO Wachau. Przedstawiciele lokalnych i regionalnych interesariuszy, decydentów i służb ratunkowych dyskutowali na temat **możliwej współpracy w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego**. Po południu uczestnicy udali się pociągiem przez

Wachau do Spitz na Dunaju, gdzie miejscowi strażacy opowiedzieli o powodzi na Dunaju i zaprezentowali sprzęt ratunkowy, a także magazyn dla mobilnej ochrony przeciwpowodziowej.

KONFERENCJA INTERACT - WIEDENÍ, AUSTRIA

5 grudnia 2018 r. projekt ProteCHt2save został zaprezentowany na konferencji INTERACT w Wiedniu. Konferencja miała na celu podniesienie świadomości na temat potencjału kultury w Europie, przedstawienie projektów dziedzictwa kulturowego Interreg, stworzenie platformy dla programów i projektów Interreg w celu umożliwienia **wymiany doświadczeń i wiedzy, promowania wysiłków kapitalizacji INTERACT i prezentacji INTERAKTYW-**

NEGO e-book'a. E-book promuje **projekty najlepszych praktyk**, które zostały oznaczone w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018. Jedną z tych najlepszych praktyk jest ProteCHt2save. E-book znajdziesz w trybie online.

Dyskusje panelowe na temat znaczenia dziedzictwa kulturowego, wystawy „Łączenie kultur, łączenie obywateli” oraz 24 projektów i ich wyniki na stoiskach targowych oraz konferencja INTERACT były wstępem do konferencji zamykającej ERY 2018 w Wiedniu w dniach 6-7 grudnia.

Alessandra Bonazza z ISAC-CNR (lider projektu) zaprezentowała projekt ProteCHt2save i wzięła udział w dyskusji panelowej na temat „Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego w celu dostępu do dodatkowych ulepszeń w innych sektorach”. Uczestnicy mogli też zobaczyć ulotki projektu, kamizelki bezpieczeństwa i film wideo na temat ćwiczenia TRITOLIA18 na stoisku zorganizowanym wspólnie przez ISAC-CNR i Uniwersytet DUK. Film jest dostępny na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=NbzDehPkbLo&feature=youtu.be>.

REZULTAT: INSTRUKCJA DLA ZARZĄDZAJĄCYCH DZIEDZICTWEM KULTUROWYM
Strategie łagodzenia i adaptacji dla przeciwstawienia się przyszłym skutkom zmiany klimatu.

W odniesieniu do tematycznego pakietu roboczego zaplanowanego w T1 „Identyfikacja obszarów ryzyka i priorytetów”, CNR-ISAC sfinalizował pod koniec 2018 dane wyjściowe O.T1.3 kompilacji kompleksowego zestawu, podręcznika dotyczącego łagodzenia i adaptacji. **Głównym celem podręcznika jest poprawa wiedzy o zagrożeniach i ryzykach zintegrowanych ze środkami ochrony dziedzictwa kulturowego** zgodnie z Ramami Sendai w Zakresie Ograniczania Ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi w latach 2015-2030 - Zgoda na agendę rozwoju po 2015, zatwierdzoną przez Zgromadzenie ONZ - które obejmowało potrzebę ochrony dziedzictwa kulturowego wśród kluczowych priorytetów, a odpowiedzialność powinna być dzielona z innymi zainteresowanymi

stronami, w tym z samorządem lokalnym, sektorem prywatnym i innymi zainteresowanymi stronami.

Podręcznik został opracowany w celu ochrony dziedzictwa kulturowego w zmieniającym się środowisku, a jego głównym celem jest pomoc interesariuszom z dziedziny dziedzictwa, właścicielom i kuratorom historycznych budynków i zbiorów, decydentów publicznych i krajowych / lokalnych organizacji zajmujących się dziedzictwem w radzeniu sobie z przyszłymi zmianami klimatu. Uważamy, że należy opracować i promować „**przyjazną dla środowiska politykę ochrony**” lub „**politykę ochrony**”.

Kwestia ochrony wymaga większej uwagi w każdym z siedmiu globalnych celów i czterech priorytetów, działań oczekiwanych przez ramy Sendai. Z tego powodu w **pierwszej części** podręcznik wprowadza **filary ram Sendai** (Zrozumienie ryzyka katastrof, Wzmocnienie zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych, Inwestowanie w redukcję ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi w celu zapewnienia ochrony; Poprawa gotowości na wypadek katastrofy oraz „Buduj lepiej” odbudowa i rekonstrukcja) oraz **wyniki ostatnich publikacji** w sposób schematyczny i syntetyczny.

Druga część podręcznika zawiera **konkretne zalecenia i wytyczne podzielone na kluczowe elementy zarządzania** (informacje o zasobach dziedzictwa, założeniu, wiedzy i świadomości, planowaniu ochrony, polityce i przepisach).

Dla łatwego rozważenia i zarządzania skutkami ekstremalnych zdarzeń na zasoby dziedzictwa kulturowego, ostatnia sekcja zawiera **zalecenia zarządzania jak i techniczne**, podzielone według zdarzeń ekstremalnych z punktu widzenia zarządzania (zmiany klimatu, powódź, ulewny deszcz, pożar spowodowany susza i wiatr).

Podręcznik kończy się **przykładami dobrych praktyk** z ostatnich projektów, inicjatyw, strategii i narzędzi przeprowadzonych w dziedzinie łagodzenia i adaptacji dla sprostania przyszłym wydarzeniom związanymi ze zmianami klimatu. Pełny dokument jest dostępny na [stronie internetowej projektu](#).

Flood

It is recommended that Regional and local Authorities be reminded that:

- SECURING FLOOD PROTECTION MEASURES** requires all involved to also **UNDERSTAND** what constitutes **CULTURAL HERITAGE HISTORIC VALUE** and **SIGNIFICANCE**.
- More **ATTENTION** should be paid to **NON-STRUCTURAL MEASURES** and **INCENTIVES** that may generate and support structural interventions, along with a mobilization of greater and distributed public resources. Such measures include a wide variety of **INSTRUMENTS** from guidelines, mobile applications, training and awareness raising, to insurance programmes.
- STRUCTURAL MEASURES** require more **CONCENTRATED** and **SUBSTANTIAL FINANCIAL RESOURCES**. However, they have **IMPORTANT ECONOMIC** and **SOCIAL IMPACT**, but an assessment of these impacts, and the relevant cultural heritage data and its inherent value, are not systematically collected.
- CENTRALLY PROVIDED** pools of **POST-DISASTER PROTECTIVE EQUIPMENT** for preserving residual values and for preventing further collapsing should be accumulated.
- Providing building owners with **GUIDELINES** and **REMOTELY ACCESSIBLE TOOLS** supporting **REGULAR MAINTENANCE** and **EARLY REPAIR** of deficiencies will help to substantially reduce the extent of damage.
- After the disaster, partial as well as total **RESTORATION OR RECONSTRUCTION WORK** should preferably be carried out, with the **SAME MATERIALS** and **CONSTRUCTION TECHNOLOGIES** as the original as far as possible from the sustainability point of view.
- RISK ANALYSIS** of historic buildings and cultural assets should **ANALYSE**, **DESCRIBE** and **PROTECT** their special characteristics.

Flood

It is recommended that Operational Bodies and Owners be reminded that:

- Simple compliance with current legislation will not sufficiently protect buildings.
- More can be achieved in a **PRE-PLANNED RISK ANALYSIS** and **PREVENTATIVE APPROACH** to ameliorate the consequences of a flood incident from occurring, by involving the production of:
 - A **MAINTENANCE HANDBOOK**
 - A **RISK MANAGEMENT PLAN**
 - APPROPRIATE INSURANCE COVERAGE**
 - STAFF AND OCCUPANCY TRAINING**
 - ADDITIONAL ACHIEVABLE PRACTICAL MEASURES**

PRZYSZŁE WYDARZENIA

I LOKALNE SPOTKANIE GRUPY FOKUSOWEJ - POLSKA

7 marca 2019 r. Agencja Rozwoju Regionalnego w Bielsku-Białej zorganizuje spotkanie lokalnej grupy fokusowej. Tytuł spotkania brzmi „Ocena ryzyka i zrównoważona ochrona dziedzictwa kulturowego w zmieniającym się środowisku”, zgodnie z projektem.

I LOKALNA GRUPA FOKUSOWA - PRAGA / TROJA, REPUBLIKA CZESKA

We wtorek, 7 maja 2019 r., ITAM wraz z Gminą Praga - Troja zorganizują pierwsze wydarzenie LFG. Odbędzie się ono w **budynku Starej Szkoły w dzielnicy Troja**. LFG będzie miało 2 części - jedną przeznaczoną do **rozpowszechniania i prezentacji projektu wśród lokalnych interesariuszy** (polityków, menedżerów kryzysowych itp.) oraz drugą **otwartą dla publiczności**. Uczestnicy będą mieli okazję odwiedzić zabytkowy Młyn Troja zagrożony potencjalnymi powodziami. Organizatorzy uważają, że prezentując i omawiając wyniki projektu ProteCHt2save, mogą uzyskać cenne opinie od obecnych ekspertów. Wykorzystają również tę okazję do koordynacji przyszłej współpracy i poinformują zainteresowane strony o międzynarodowej konferencji dotyczącej projektu, która odbędzie się w czerwcu 2019 r.

II MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA PROTECHT2SAVE - PRAGA

27 czerwca 2019 r. ITAM CAS Gmina - Praga Troja zorganizują międzynarodową konferencję pod hasłem „*Zarządzanie ochroną dziedzictwa kulturowego w zmieniającym się środowisku*”. Konferencja odbędzie się w historycznej sali konferencyjnej w **centrum starej Pragi**. Miejsce jest szczególnie odpowiednie dla konferencji ProteCHt2save, ponieważ historyczne centrum Pragi jest miejscem dziedzictwa kulturowego (UNESCO) zagrożonym przez zmiany klimatu (w tym przypadku powodzie z Wełtawy otaczające miasto). W ramach konferencji odbędzie się **wizyta techniczna** poświęcona tej kwestii.

Głównym celem wydarzenia jest przedstawienie najnowszych osiągnięć projektu ProteCHt2 Interreg Europy Centralnej dla europejskich i lokalnych władz i zainteresowanych stron, ze szczególnym naciskiem na doświadczenia w zabytkowej Pradze, oraz przedstawienie perspektywy i doświadczeń z punktu widzenia zarządzania ochroną dziedzictwa kulturowego w zmieniającym się środowisku.

Powódzie w dzielnicy Troja w 2002 r., z przodu po lewej wczesnobarokowy zamek Troja

UNIWERSYTET LETNI - OCHRONA NIERUCHOMOŚCI KULTURALNYCH ENVIMAT W 2019 - AUSTRIA

Coroczna Letnia Akademia Ochrony Dóbr Kultury 2019 odbywa się wraz z Międzynarodową Letnią Szkołą ENVIMAT 2019 na Danube University Krems w dniach 8 - 13 lipca 2019 roku.

Zmiany klimatu i krajobrazy kulturowe

Jednotygodniowy program opiera się na **najnowocześniejszych badaniach i projektach finansowanych przez UE w zakresie zmian klimatu i oceny ryzyka dla dziedzictwa naturalnego i kulturowego**. Jego celem są naukowcy, architekci, inżynierowie, archeolodzy, kuratorzy obiektów, osoby zarządzające dziedzictwem kulturowym, konserwatorzy, decydenci polityczni, wojskowi, doktoranci i stypendyści. Wydział obejmuje **międzynarodowych ekspertów** ds. zmian klimatu, światowego dziedzictwa UNESCO, krajobrazów tarasowych, modelowania powodziowego i planowania kryzysowego dziedzictwa kulturowego.

- Opłata za uczestnictwo w wysokości 250 € obejmuje materiały szkoleniowe, powitalny i końcowy obiad oraz wycieczkę studyjną przez region Wachau wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.
- Termin składania wniosków upływa **10 czerwca 2019 r.**
- **Nowości oraz rejestracja:**
www.donau-uni.ac.at/dbu/summeruniversity
- [Ulotka w języku angielskim](#)

***ProteCHt2save* kluczowe fakty**

Czas trwania projektu: 01.07.2017 - 30.06.2020

Budżet Projektu: 2,150,549 €

Finansowanie z EFRR: 1,787,110 €

STRONA: <http://www.interreg-central.eu/Content.Node/ProteCHt2save.html>

PARTNER PROWADZĄCY

National Research Council of Italy -
Institute of Atmospheric Sciences
and Climate

PARTNERZY PROJEKTU

Institute of Theoretical and Applied
Mechanics of the
Czech Academy of Sciences

Bielsko-Biala District

Municipal of Ferrara

Government of Baranya County

University for Continuing Education
Krems Danube University Krems

Regional Development Agency Bielsko-
Biala

Municipal District Praha – Troja

City of Kaštela

Municipal of Kočevje

